

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра банківської справи

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

спеціалізації «Банківська справа»

за магістерською програмою професійного спрямування «Управління
діяльністю банків на фінансовому ринку»

на тему: **«Інструменти грошово-кредитного регулювання»**

Виконавець

Студент 6 курсу, , 6 зф13м групи, ЦЗВФН

Щербій Лідія Василівна _____

(підпис)

Науковий керівник

д.э.н., профессор

Коваленко Вікторія Володимирівна _____

(підпис)

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасний етап розвитку економіки України висуває нові вимоги до економічної політики держави, де важливу роль займає механізм макроекономічного регулювання. Центральний банк як головний орган державного регулювання в рамках своїх повноважень здійснює комплекс взаємопов'язаних заходів, спрямованих на досягнення цілей монетарної політики, щоб забезпечити відповідну цінову стабільність та припинити зростання інфляції на довгостроковий період. Стабільне економічне зростання на основі розширеного відтворення потребує активізації кредитної діяльності банків, нарощування ресурсів, покращання їх структури та залучення різних видів депозитів. На сьогодні актуальною залишається необхідність розробки нових ефективних інструментів для управління ліквідністю банківської системи, підвищення її ділової активності на депозитному та кредитному ринках. Різні фінансові аналітики можуть дійти неоднакових висновків щодо використання тих чи інших індикаторів, тому що їх вплив по-різному відображається на економічних процесах та на фінансовій системі.

Мета та завдання дослідження. Метою дипломної роботи є дослідження та удосконалення теоретичних основ формування грошово-кредитної політики Національного банку України в розрізі методів та інструментів її реалізації.

У зв'язку з вищевикладеним у статті поставлені такі завдання:

- визначити основні напрямки розвитку грошово-кредитної політики НБУ;
- визначити основні цілі та регулюючі функції окремих показників грошово-кредитної політики НБУ;
- проаналізувати дію трансмісійного механізму монетарної політики в Україні;
- провести аналіз ефективності використання Національним банком України інструментів грошово-кредитної політики;

- обґрунтувати основні напрямки покращення монетарної політики Національного банку України;

- запропонувати шляхи вдосконалення системи інфляційного прогнозування.

Об'єктом дослідження є процес формування та реалізації грошово-кредитної політики Національним банком України.

Предмет дослідження є теоретико-методичні основи використання інструментів грошово-кредитної політики Національним банком України в ході її реалізації.

Методологія дослідження. У дипломній роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, а саме: методи аналізу та синтезу, метод наукових абстракцій, метод порівняння, табличний метод, методи графічного зображення, статистичні методи, лінійна регресія.

Інформаційна база дослідження - нормативно-законодавчі акти України й інших країн, які регулюють діяльність банків, інструкції та положення НБУ, наукові публікації вітчизняних і закордонних учених, матеріали наукових конференцій, дані звітності банківських установ, офіційних статистичних збірників.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні основи грошово-кредитної політики»* розглянуто сутність структури грошово-кредитної політики, охарактеризовано методи та інструментів грошово-кредитної політики та вплив механізму монетарної політики України.

На сьогодні актуальною залишається необхідність розробки нових ефективних інструментів для управління ліквідністю банківської системи, підвищення її ділової активності на депозитному та кредитному ринках. Різні фінансові аналітики можуть дійти неоднакових висновків щодо використання тих чи інших індикаторів, тому що їх вплив по-різному відображається на економічних процесах та на фінансовій системі.

У законі України "Про Національний банк України подано визначення грошово-кредитної політики в контексті вимог до її змісту в сучасних ринкових економіках: "Грошово-кредитна політика – комплекс заходів у сфері грошового обігу та кредиту, направлених на регулювання економічного зростання, стримування інфляції та забезпечення стабільності грошової одиниці України, забезпечення зайнятості". Декларування змісту грошово-кредитної політики в Україні було зроблене "на виріст" з розрахунку можливого використання всього арсеналу грошово-кредитної політики, яка проводиться в економічно розвинених країнах.

У другому розділі **«Аналіз грошово-кредитної політики та інструментів грошово-кредитного регулювання Національного банку України»** проаналізовано дієвість інструментів грошово-кредитної політики та механізм монетарної політики

Проаналізувавши ефективність інструментів грошово-кредитної політики Національного Банку України, можна зробити висновок, що , облікова ставка є одним із важливішим інструментом грошово-кредитного регулювання. Її значення пояснюється здатністю впливати на рівень відсоткових ставок за кредитними операціями банків, які визначають як рівень ділової активності, так і інфляційну динаміку в країні. Аналіз динаміки рівня процентних ставок за період 2013–2019 рр. є свідченням того, що в діях Національного банку України простежувалася динаміка зростання вартості кредитних ресурсів. Відповідно, Національний банк України в даний період установлював рівень облікової ставки як головного індикатора на грошово-кредитному ринку для стримування кредитної діяльності банків і зменшення грошової маси, а також негативної інфляційної тенденції, що має сприяти посиленню купівельної спроможності.

У третьому розділі **«Шляхи підвищення ефективності інструментів грошово-кредитної політики»** запропоновано шляхи вдосконалення інструментів грошово-кредитної політики та ефективне регулювання економіки країни, вдосконалення системи інфляційного прогнозування та

шляхи адаптації іноземного досвіду у сфері монетарного регулювання до сучасних реалій економіки України.

В умовах макроекономічної нестабільності значно підвищується необхідність удосконалення грошово-кредитної політики, зокрема в аспекті мінімізації ризиків і загроз для грошово-кредитної сфери держави. Ризик для грошово-кредитної сфери запропоновано розглядати як можливі негативні наслідки для економічних процесів в державі, ймовірність яких пов'язана із невизначеністю щодо її функціонування в майбутньому. Для класифікації ризиків функціонування грошово-кредитної сфери доцільно використовувати два підходи. По-перше, відповідно до природи виникнення ризику слід виділяти три групи ризиків, які виникають внаслідок об'єктивних, суб'єктивних, суб'єктивно-об'єктивних процесів: ризик погіршення соціальнополітичної ситуації, ризик впливу капіталу з країни, монетарний, валютний, інфляційний, ризик фінансових махінацій та злочинів, ризик зростання рівня доларизації, інституційний, операційний, системний та стратегічний. По-друге, ризики доцільно групувати за сферою виникнення на внутрішні та зовнішні передусім пов'язані з припиненням фінансування, негативною кон'юктурою фінансових ринків та змінами в глобальній ситуації.

Державне регулювання грошово-кредитної сфери об'єктивно позначається на зміні параметрів фінансової безпеки держави. Відтак, в процесі оцінювання ефективності державної політики тут важливо послідовно проаналізувати такі характеристики, як, по-перше, стан функціонування та ефективність регулювання грошово-кредитної сфери та, по-друге, наслідки впливу її функціонування і розвитку на параметри фінансової безпеки держави. На першому етапі аналізу здійснюється розрахунок загальних індикаторів стану грошово-кредитної сфери, оцінюється ефективність державної політики та проводиться моніторинг сформованості критеріїв функціонування і регулювання розвитку грошово-кредитної сфери. На другому етапі аналізу здійснюється оцінювання впливу

розвитку грошово-кредитної сфери на індикатори структурних складових фінансової безпеки, виявляються відхилення та зміни у станах і рівні структурних складових та інтегральної характеристики фінансової безпеки держави, зумовлених регулюванням і розвитком грошово-кредитної сфери. В результаті формується комплексний висновок щодо ефективності державного регулювання, функціонування грошово-кредитної сфери та її впливу на параметри фінансової безпеки держави.

Висновки

У результаті дослідження теоретичних та практичних аспектів грошово-кредитної політики Національного Банку України, можна зробити ряд висновків, головними серед яких є:

1) Грошово-кредитна політика, своєю чергою, слугує дієвим інструментом забезпечення економічної безпеки держави, оскільки заходи в її рамках позначаються на параметрах макроекономічної, виробничої, зовнішньоекономічної, інвестиційноінноваційної, енергетичної, продовольчої, соціальної та демографічної безпеки. Особливо відчутною є роль грошово-кредитної політики в системі забезпечення фінансової безпеки держави, оскільки наявні тісні взаємозв'язки і взаємозалежності між їх сутнісними характеристиками, об'єктами та суб'єктами регулювання, принципами і цілями, режимами грошово-кредитного регулювання

2) Усунення та мінімізація ризиків і загроз для фінансової безпеки в процесі вдосконалення грошово-кредитної політики є важливим системним завданням державного регулювання, а отже, зростає актуальність формування повноцінної системи джерел походження та засобів протидії викликам в аналізованій сфері.

3) Ефективність державної грошово-кредитної політики України є недостатньою. Свідченням нестабільності грошового обігу є незбалансована структура грошової пропозиції, критично високий рівень монетизації національної економіки, значна частка готівки в структурі грошової маси,

зростання рівня доларизації, неефективний трансмісійний грошово-кредитний механізм, волатильні темпи інфляції.

4) Встановлено, що практикою регулювання грошово-кредитної сфери напрацьовано доволі ґрунтовний світовий досвід державної політики її розвитку, зокрема в частині зміцнення параметрів та засад фінансової безпеки держави. Визначені інструменти та засоби, що можуть застосовуватися державними інституціями в аналізованій сфері, та зорієнтовані на забезпечення належної ефективності застосовуваного монетарного інструментарію, зростання дієздатності банківської системи та підвищення ефективності валютної політики.

АНОТАЦІЯ

Щербій Л.В. «Інструменти грошово-кредитного регулювання»
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступення магістра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
спеціалізації «Банківська справа» за магістерською програмою професійного
спрямування «Управління діяльністю банків на фінансовому ринку»

Одеський аціональний Екоомічий Університет ,
м.Одеса-2019

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження ,процес управління інструментами грошово-кредитної політики.

У роботі розглянуто теоретико-методологічні та прикладні засади удосконалення процесу управління інструментами грошово-кредитної політики ,еволюція розвитку грошово-кредитного регулювання в Україні. Проаналізовано основні засади грошово-кредитної політики Національного банку України та сучасний стан грошово-кредитного ринку.

Ключові слова: Грошово-кредитна політика, інструменти грошово-кредитної політики, грошова маса, монетарна база, грошово-кредитного регулювання.

ANNOTATION

Shcherbiy LV "Money and credit regulation tools" qualification work for
obtaining a master's degree
specialty 072 "Finance, Banking and Insurance"
specialization "Banking" on the master's program of professional direction
"Management of activity of banks in the financial market"
Odessa National Ecological University,
Odessa-2019

The Master's qualification work consists of three sections. Object of study, the process of managing monetary policy instruments.

The theoretical and methodological and applied principles of improving the process of managing monetary policy instruments, the evolution of the development of monetary regulation in Ukraine are considered in the paper. The basic principles of monetary policy of the National Bank of Ukraine and the current state of the monetary market are analyzed.

Keywords: Monetary policy, monetary policy instruments, money supply, monetary base, monetary regulation.